

Jeremia 50

- 1 Het woord dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het land van de Chaldeeën, door de dienst van de profeet Jeremia:
- 2 Verkondig onder de heidenvolken, laat het horen, hef een banier omhoog, laat het horen, verberg het niet, zeg: Babel is ingenomen, Bel staat beschaamd, Merodach is verpletterd. Zijn afgoden staan beschaamd, zijn stinkgoden zijn verpletterd.
- 3 Want een volk rukt ertegen op vanuit het noorden, en dat zal van zijn land een woestijn maken, zodat er geen inwoner in zal zijn. Van mens tot dier – zij zijn weggevlucht, weggegaan.
- 4 In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen – al wenend zullen zij hun weg gaan – en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken.
- 5 Zij zullen vragen naar Sion, hun gezicht gericht op de weg daarheen. Zij zullen komen en bij de HEERE gevoegd worden met een eeuwig verbond, het zal niet vergeten worden.
- 6 Mijn volk – het waren verloren schapen. Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid. Zij gingen van berg naar heuvel. Zij vergaten hun rustplaats.
- 7 Allen die hen vonden, verslonden hen, en hun tegenstanders zeiden: Wij laden geen schuld op ons, omdat zij gezondigd hebben tegen de HEERE, de woonplaats van de gerechtigheid, ja, de hoop van hun vaders, de HEERE.
- 8 Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeën. Ga weg, wees als bokken voor de kudde uit!
- 9 Want zie, Ik doe opstaan en tegen Babel optrekken een menigte van grote volken uit het land in het noorden. Zij zullen zich ertegen gereedmaken. Vandaaruit zal het ingenomen worden. Hun pijlen zijn als van een bedreven held, zonder uitwerking keert er geen terug.
- 10 Chaldea zal tot buit worden. Allen die het beroven, zullen verzadigd worden, spreekt de HEERE.
- 11 Omdat u zich verblijdt, omdat u opspringt van vreugde, plunders van Mijn eigendom, omdat u dartelt als een kalf in pas gemaaid gras, en u hinnikt als machtige paarden,
- 12 staat uw moeder zeer beschaamd. Zij die u gebaard heeft, is rood van schaamte. Zie, Babel is de minste onder de heidenvolken: woestijn, dorheid en wildernis.
- 13 Vanwege de grote toorn van de HEERE zal het niet bewoond worden, het zal geheel en al een woestijn worden. Ieder die Babel voorbijtrekt, zal zich ontzetten en sissen van afschuw over al zijn wonden.
- 14 Maak u gereed tegen Babel, rondom, allen die de boog spant. Beschiet het, spaar geen pijl, want het heeft tegen de HEERE gezondigd.
- 15 Juich erover, rondom: het heeft zich overgegeven. Zijn torens zijn gevallen, zijn muren afgebroken, want het is de wraak van de HEERE. Wreek u erop, doe ermee zoals het zelf heeft gedaan.
- 16 Roei de zaaiers uit van Babel en wie de sikkel hanteren in de oogsttijd. Voor het zwaard van de onderdrukker zullen zij omkeren, ieder naar zijn volk, en vluchten, ieder naar zijn land.
- 17 Israël is een opgedreven schaap, leeuwen hebben het opgejaagd. Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld.
- 18 Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga de koning van Babel en zijn land straffen, zoals ik de koning van Assyrië gestraft heb.
- 19 Ik zal Israël terugbrengen naar zijn woonplaats. Het zal de Karmel en de Basan afweiden en op het bergland van Efraïm en Gilead zal het verzadigd worden.
- 20 In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zal gezocht worden naar de ongerechtigheid van Israël, maar die zal er niet zijn, en naar de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden, want Ik zal vergeving schenken aan wie Ik laat overblijven.
- 21 Tegen het land Merathaïm, ruk daartegen op. En tegen de inwoners van Pekod, verwoest en sla met de ban achter hen, spreekt de HEERE, en doe overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb.

22 Er is oorlogsgeschreeuw in het land, een grote ramp.

23 Hoe is de moker van heel de aarde afgehakt en stukgebroken! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de heidenvolken!

24 Ik heb voor u een strik gezet en u werd ook gevangen, Babel, maar zelf wist u het niet. U bent betrapt en ook gegrepen, omdat u zich in de strijd tegen de HEERE hebt gemengd.

25 De HEERE heeft Zijn schatkamer geopend en de instrumenten van Zijn gramschap naar buiten gebracht, want dit is een werk van de Heere, de HEERE van de legermachten, in het land van de Chaldeeën.

26 Kom ertegen op van het einde van de aarde, open zijn graanschuren, stapel het op als korenhopen en sla het met de ban, laat het geen overblijfsel hebben.

27 Breng al zijn jonge stieren om met het zwaard, voer ze af ter slachting. Wee hun, want hun dag is gekomen, de tijd van de vergelding aan hen.

28 Hoor hen die gevlucht zijn en die ontkomen zijn uit het land Babel, om in Sion te verkondigen de wraak van de HEERE, onze God, de wraak voor Zijn tempel:

29 Laat u horen tegen Babel, schutters, allen die de boog spannen. Beleger het aan alle kanten, laat niemand ervan ontkomen. Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft. Want het heeft overmoedig gehandeld tegen de HEERE, tegen de Heilige van Israël.

30 Daarom zullen zijn jongemannen vallen op zijn pleinen en al zijn strijdbare mannen zullen op die dag verdelgd worden, spreekt de HEERE.

31 Zie, Ik zál u, overmoedige! spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten. Want uw dag is gekomen, de tijd dat Ik u straffen zal.

32 Dan zal de overmoedige struikelen en vallen, en er is niemand die hem opricht. Ja, Ik zal een vuur aansteken in zijn steden, dat alles om hem heen verteert.

33 Zo zegt de HEERE van de legermachten: De Israëlieten zijn onderdrukt geweest, tezamen met de Judeeërs. Allen die hen gevangen hadden, hebben hen vastgehouden, zij hebben geweigerd hen los te laten.

34 Maar hun Verlosser is sterk, HEERE van de legermachten is Zijn Naam. Hij zal hun rechtszaak zeker voeren, opdat Hij het land tot rust zal brengen, maar de inwoners van Babel doet Hij sidderen.

35 Het zwaard over de Chaldeeën, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, over zijn vorsten en over zijn wijzen!

36 Het zwaard over die snoevers, zodat zij dwaas zullen handelen, het zwaard over zijn helden, zodat zij ontstellen!

37 Het zwaard over zijn paarden en over zijn strijdwagens, over alle mensen van allerlei herkomst die in zijn midden zijn, zodat zij als vrouwen worden! Het zwaard over zijn schatten, zodat zij geplunderd worden!

38 De droogte over zijn wateren, zodat zij droogvallen! Want het is een land van beelden. Zij gedragen zich als een waanzinnige door verschrikkelijke afgoden!

39 Daarom zullen er wilde woestijdieren met hyena's wonen, struisvogels zullen er wonen. Er zal voor altijd niet meer in worden gewoond, van generatie op generatie zal het niet worden bewoond.

40 Zoals God Sodom en Gomorra en de naburige plaatsen ervan ondersteboven heeft gekeerd, spreekt de HEERE, zo zal niemand daar wonen en geen mensenkind erin verblijven.

41 Zie, er komt een volk uit het noorden, een grote natie, en talrijke koningen worden opgewekt van de uithoeken van de aarde.

42 Boog en werpspies hanteren zij, meedogenloos zijn zij, zij zullen geen medelijden hebben. Hun stem bruist als de zee, op paarden rijden zij, als mannen voor de strijd opgesteld, tegen u, dochter van Babel.

43 Toen de koning van Babel het bericht over hen hoorde, verloor hij de moed. Benauwdheid greep hem aan, smart als van een barende vrouw.

44 Zie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de glorie van de Jordaan tegen de sterke woonplaats, want in

een ogenblik zal Ik hem eruit doen wegsnellen. En wie daarvoor uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen. Want wie is Mij gelijk en wie zou Mij dagvaarden? En wie is die herder die voor Mijn aangezicht standhouden zou?

45 Daarom, hoor het raadsbesluit van de HEERE dat Hij over Babel genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen het land van de Chaldeeën: Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen! Voorwaar, men zal de woonplaats boven hen verwoesten!

46 Van het gerucht dat Babel ingenomen is, beeft de aarde en geschreeuw wordt gehoord onder de volken.

Gods oordeel over Babel.

In Jeremia 25 hoorden we al dat Babel ten onder zou gaan. Babel was de stok in Gods hand waarmee Hij Zijn volk sloeg (en ook de omringende volken), maar uiteindelijk zou de HEERE de stok breken. 70 jaar zou het Joodse volk in ballingschap verblijven, maar daarna is Babel zelf aan de beurt. Het is trouwens – gesteld dat iemand dat als de begindatum ziet – niet helemaal juist om de 70 jaar te rekenen vanaf 586 v Chr. Beter – dan het moment van de val van Jeruzalem – is het om uit te gaan van de heerschappij van Babel in het Midden Oosten. Babel overwon Assur en sloeg een aanval van Egypte af. De dominantie van Babel duurde zo'n 70 jaar van 609-539 v Chr. Jeremia 25:12 *Maar het zal gebeuren wanneer de zeventig jaar voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk – spreekt de HEERE – hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen.* In Jeremia 25 krijgt de profeet de opdracht om de koningen van de volken uit de beker van Gods toorn te laten drinken. Als laatste wordt Babel genoemd. Jeremia 25:26 *aan al de koningen van het noorden, die dichtbij en veraf zijn, de een na de ander; ja, aan al de koninkrijken van de aarde, die op de aardbodem zijn. Na hen zal de koning van Sesach drinken.* Sesach = Babel zie Jeremia 51:41 *Hoe is Sesach veroverd, de roem van heel de aarde ingenomen! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de volken.* Met dat oordeel komt de HEERE – ook als laatste in de rij in het boek Jeremia – met de profetieën tegen Babel. Jeremia 50:1 *Het woord dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het land van de Chaldeeën, door de dienst van de profeet Jeremia.* Terwijl wij als nuchtere Hollanders de idee hebben en houden dat de mens vrij is en moet doen wat hij of zij wil en dat wij daar respect voor moeten hebben, ligt dat bij de HEERE toch net iets anders. Zeker, de mens krijgt de kans en de tijd om te kiezen. Hij krijgt een tijd de gelegenheid om te doen wat hij wil, maar zal zich uiteindelijk moeten verantwoorden voor die keus bij de Allerhoogste. Voor de keus van de mensen om zelf een afgod te maken en daar vervolgens voor te knielen heeft de God van de Bijbel totaal geen respect. Integendeel, de HEERE voelt Zich in Zijn eer en waardigheid aangetast. Hij is God en niemand anders.

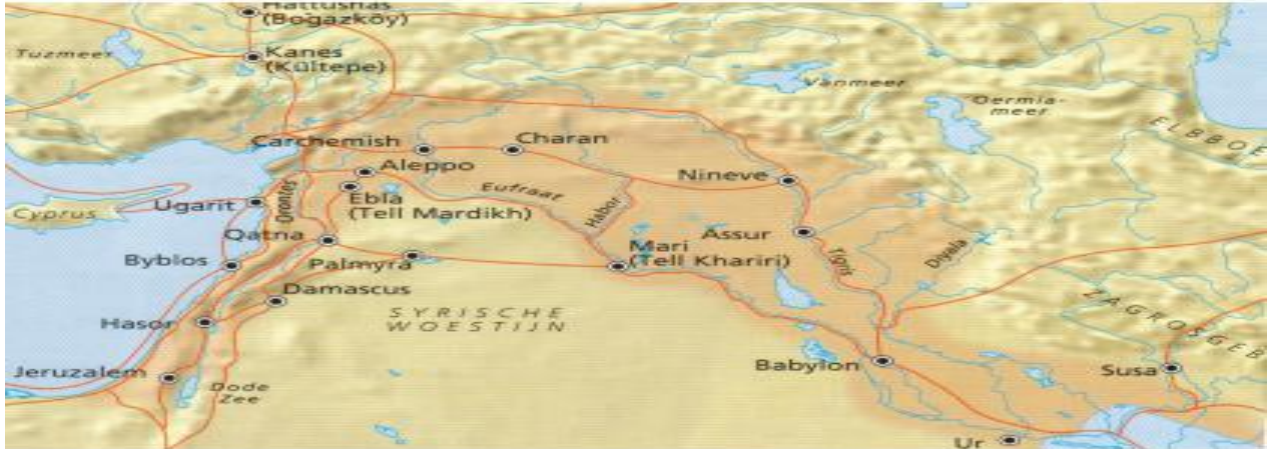

De god Bel van Babel

God kan naast Zich geen andere goden verdragen. En wie zegt dat die mensen toch niet beter konden weten moet zich schamen, want Babel is de zoon van Cham, de zoon van Noach, die met zijn gezin door

het oordeel van zondvloed is heengegaan. Genesis 10:6-10 *De zonen van Cham zijn: Cusj, Mizraïm, Put en Kanaän. De zonen van Cusj zijn: Seba, Havila, Sabta, Raëma en Sabtecha. De zonen van Raëma zijn: Sjeba en Dedan. En Cusj verwekte Nimrod; die begon een geweldenaar op de aarde te worden. Hij was een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE; daarom wordt gezegd: Als Nimrod, een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE. Het begin van zijn koninkrijk bestond uit Babel, Erech, Akkad en Kalne in het land Sinear. Ze wisten wel beter, maar ze hebben bewust van hun oorsprong – hun God – afstand genomen en zijn andere goden achterna gegaan. Dat gaat de HEERE, de God van de Bijbel niet accepteren. Hij pakt Babel en zijn goden hard aan.*

Het wereldrijk Babel

De strijd van de goden van Babel tegen de God van Israël.

Trouwens het omgekeerde was net zo goed het geval. Babel en zijn god Bel claimden de overwinning op Jeruzalem als een overwinning van Bel op de God van Israël. Het meest kwalijk nam de HEERE Babel de vernietiging van de tempel in Jeruzalem. Jeremia 51:11 *Slijp de pijlen scherp, vul de kokers! De HEERE heeft de geest van de koningen van Medië opgewekt, want Zijn plan met Babel is om het te gronde te richten, want dit is de wraak van de HEERE, de wraak voor Zijn tempel.* God ervaart dit niet meer en niet minder als een aanval door Babel op Hem persoonlijk. Niet voor niets heeft men de tempelschatten uit Jeruzalem meegenomen naar Babel en een plaats gegeven in de tempel van Bel. Daniël 1:2 *En de Heere gaf Jojakim, de koning van Juda, in zijn hand, en een deel van de voorwerpen van het huis van God. Hij bracht die naar het land Sinear, naar het huis van zijn god. Hij bracht de voorwerpen naar de schatkamer van zijn god.* De zoon van Nebukadrezar deed er nog een schepje boven op – in vernedering van de God van de Bijbel – toen hij bij een feest de gasten uit de bekers uit de tempel van Jeruzalem liet drinken. Het was een teken aan de wand. Zijn laatste uur was geslagen. Het einde van Babel was diezelfde nacht een feit. Daniël 5:3-5 *Toen haalde men de gouden voorwerpen die men uit de tempel, het huis van God, in Jeruzalem had weggehaald, en de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen dronken eruit. Zij dronken wijn en prezen hun goden van goud, zilver, koper, ijzer, hout en steen. Op hetzelfde ogenblik kwamen er vingers van een mensenhand tevoorschijn, die op het pleisterwerk van de wand van het koninklijk paleis schreven, tegenover de kandelaar, en de koning zag het gedeelte van de hand die schreef.* De gasten dronken op de concurrent van de HEERE, de God van Israël, de goden van goud en hout. We zullen dan ook niet vreemd opkijken wanneer de HEERE, de God van Israël de overwinning op Babel viert als een overwinning op hun goden. Jeremia 50:2 *Verkondig onder de heidenvolken, laat het horen, hef een banier omhoog, laat het horen, verberg het niet, zeg: Babel is ingenomen, Bel staat*

beschaamd, Merodach is verpletterd. Zijn afgoden staan beschaamd, zijn stinkgoden zijn verpletterd.

Marduk (= Merodach) schijnt oorspronkelijk de god van de stad Babel geweest te zijn, terwijl Bel de god van Nippur was, het gebied waar Babel groot werd. Een poosje vormden ze een stel Bel-Marduk. Uiteindelijk schijnt de god Bel het gewonnen te hebben van Marduk. Maar nu was hun einde dicht bij. Met Babel gingen zijn goden ten onder. Men kan zeggen van Israël's God wat men wil. Bijvoorbeeld dat het niet zonder risico was om Gods eigen volk te straffen met ballingschap, zodat zowel het land als het volk even van de aarde verdwenen leek. Daar komt dan nog bij dat ook de tempel van de HEERE er gedurende die 70 jaar verwoest bij lag en de dienst aan de HEERE gestopt was. Toch is de HEERE de God van Israël, de Vader van onze Heere Jezus Christus, de enige God Die uit het strijdtoneel tevoorschijn is gekomen en Die leeft en regeert tot in eeuwigheid. Ook het volk Israël is niet ten onder gegaan. Weliswaar hebben zij een bijzonder zware periode doorgemaakt en is de diaspora hen niet in de koude kleren gaan zitten. Ze zijn er nog steeds, het volk dat afstamt van Abram, Izaäk en Jakob, de aartsvaders. Ze zijn ook nog steeds het volk van God. Kom daar eens om bij de andere volken. Waar zijn die volken? Waar zijn hun goden?

Bel staat beschaamd, Merodach is verpletterd. Zijn afgoden staan beschaamd, zijn stinkgoden zijn verpletterd.

De buurvolken wisten heel goed wie Israël was en de God van Israël.

God heeft de buurvolken van Israël het oordeel laten voelen. Zij kenden Israël en de God van Israël maar al te goed. De wieg van Edom (=Ezau) en Moab en Ammon (zonen van Lot) en de woestijnvolken (zonen van Ismael) stond bij wijze van spreken in de tent van Israël. Maar God koos voor Jakob. Dat zijn de omliggende volken niet vergeten. Was het jaloezie? Was het bitterheid? Omdat er bij die volken een meer dan normale belangstelling is voor de godsdienst en de God van Israël, zullen ze wel op de hoogte zijn van de profetieën die de HEERE de God van Israël over hun volken heeft afgegeven. In Jeremia zijn we getuige geweest van de grote kennis die er bij de leidinggevendenden in Babel was over het geloof van Israël. Zo is het moeilijk aan het toeval toe te schrijven dat Jeremia van de leiders van Babel een uitzonderlijk vriendelijke behandeling kreeg. Ze bleken goed op de hoogte van zijn profetieën. Jeremia werd vrijgelaten en kon kiezen waar zijn toekomst zou liggen. Volgens het Bijbelse relaas was zelfs Nebukadrezar op de hoogte van Jeremia's werk als profeet. Jeremia 39:11 De suggestie van Jeremia 1 dat Jeremia een *profeet van de volken* zou zijn, is dan ook niet te herleiden tot grootspraak of irreële

verwachtingen. Jeremia 1:4,5 *Het woord van de HEERE kwam tot mij: Voordat Ik u in de moederschoot vormde, heb Ik u gekend; voordat u uit de baarmoeder naar buiten kwam, heb Ik u geheiligd. Ik heb u aangesteld tot een profeet voor de volken.* De kennis waarover Babel beschikte met betrekking tot de godsdienst van Israël staat model voor die van de andere volken. Bewust of onbewust weet men heel goed waar men mee bezig is. Sterker, een belangrijk motief voor de oorlog met Israël en Juda is de poging om de God van Israël en het Joodse geloof gevoelig te raken, zoals blijkt uit de actie van Belsassar de zoon van Nebukadrezar. Er was dus een meer dan gewone belangstelling van de buurvolken voor het geloof van Israël. Tel daar bij op de profetieën voor de volken en de opdracht die wereldkundig te maken en je komt tot de conclusie dat de leiders van de volken redelijk goed op de hoogte geweest moeten zijn van de dingen die de HEERE, de God van Israël van plan was in hun richting. Jeremia 25:15-17 *Want zo heeft de HEERE, de God van Israël, tegen mij gezegd: Neem deze beker van de wijn van de grimmigheid uit Mijn hand, en geef die te drinken aan al de volken tot wie Ik u zend, zodat zij drinken en waggelen en zich als een waanzinnige gedragen vanwege het zwaard dat Ik onder hen zend. Toen nam ik deze beker uit de hand van de HEERE en gaf die te drinken aan al de volken tot wie de HEERE mij gezonden had.* En dan volgen de namen van een aantal volken om te beginnen Egypte uitlopend op Babel. Wat is het motief? De reden is dat God op het punt staat Zijn eigen volk zwaar te straffen. Als de HEERE kritiek heeft op Zijn eigen volk en hen zwaar straft, hoeveel zwaarder zal het vonnis dan wel niet uitpakken voor de volken. Jeremia 25:29 *Want zie, in de stad waarover Mijn Naam is uitgeroepen, begin Ik met onheil aan te richten en zou u dan in enig opzicht voor onschuldig worden gehouden? U zult niet voor onschuldig worden gehouden, want Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde, spreekt de HEERE van de legermachten.*

Want zie, In de stad waarover Mijn Naam is uitgeroepen, begin Ik met onheil aan te richten en zou u dan voor onschuldig worden gehouden?

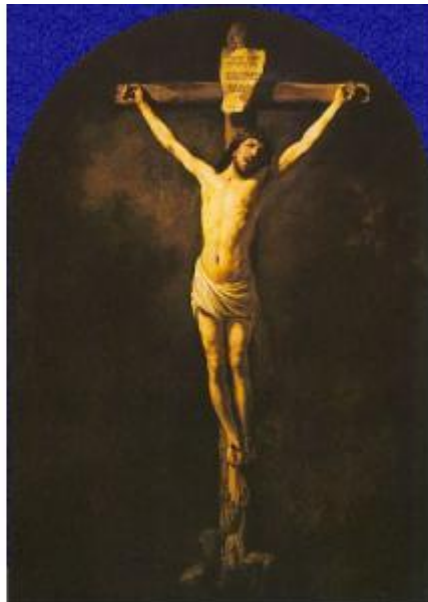
Het is van waarde dat de volken in die tijd de oordelen van God hebben ondergaan.

Er is een voordeel voor de volken gelegen in het feit dat ze een oordeel van God hebben ondergaan. Zo zal de HEERE aan het eind van de tijd ook met een oordeel komen over de volken. Het wordt aangekondigd en voltrokken in *de eindtijd* volgens de hoofdstukken Openbaring 14-20. Men zou zich er over kunnen beklagen dat men nergens van wist. Maar de HEERE lijkt een – Wir haben's nicht gewusst – bij de volken weggehaald te hebben. Het is trouwens de vraag in hoeverre volken en godsdienst in onze tijd nog samenvallen. Bij het Joodse volk mag dat het geval zijn, voor de volken waar het christelijk geloof wortel heeft geschoten lijkt deze fase van de geschiedenis definitief voorbij. Het individu heeft de plaats ingenomen van de gemeenschap. We kunnen dit niet los zien van het gegeven dat de gelovige christenen

door middel van een persoonlijke keus voor Jezus Christus als Verlosser en Heere, ingelijfd wordt in Gods volk. Toch blijft het van waarde dat Gods oordelen over deze wereld gingen en een aantal volken dit aan den lijve hebben ondervonden. Niet alleen kunnen de volken rondom Israël melden dat een oordeel onvermijdelijk is voor volken die zich inlaten met andere goden, maar het Evangelie van de Heere Jezus Christus – dat de wereld overgetrokken is – laat daar ook geen misverstand over bestaan. 1

Thessalonicenzen 1:9,10 Want zij vermelden zelf over ons hoezeer wij ingang bij u gekregen hebben en hoe u zich van de afgoden tot God bekeerd hebt om de levende en waarachtige God te dienen, en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, Die Hij uit de doden heeft opgewekt, namelijk Jezus, Die ons verlost van de komende toorn. Kiezen voor de Heere Jezus of tegen Hem is de keus voor of tegen het oordeel. Dat het vonnis een 'uitgesteld vonnis' is doet daar niets aan af. Johannes 3:17,18 Want God heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden opdat Hij de wereld zou veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden. Wie in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld, omdat hij niet geloofd heeft in de Naam van de eniggeboren Zoon van God.

De gekruisigde Christus

Babel werd in 539 v Chr. door Cyrus de Pers ingenomen.

Het is niet onbekend op welke tijd de HEERE via Zijn profeet Jeremia doelt; de tijd waarin het vonnis over Babel voltrokken zal worden. Het zijn de Meden die het vonnis van God over Babel uitvoeren. Zij wonen ten noorden van Babel. Jeremia 50:3 *Want een volk rukt ertegen op vanuit het noorden, en dat zal van zijn land een woestenij maken, zodat er geen inwoner in zal zijn. Van mens tot dier – zij zijn weggevlucht, weggegaan.* Ook het jaar weten we vrij precies, 539 v Chr. Zelfs de dag is ons niet onbekend. De machtsovername speelt op de dag dat koning Belsazar van Babel een groot feest houdt. Om de feestvreugde te verhogen kan hij niet nalaten de God van Israël uit te dagen. Hij laat de bekers – die uit de tempel van Jeruzalem zijn buitgemaakt en meegenomen naar Babel – ophalen uit de tempel van Bel. Daar liggen ze opgeslagen zogenaamd als bewijs dat Bel sterker zou zijn dan de HEERE, de God van Israël. Daniël 5:3-5 *Toen haalde men de gouden voorwerpen die men uit de tempel, het huis van God, in Jeruzalem had weggehaald, en de koning, zijn machthebbers, zijn vrouwen en bijvrouwen dronken eruit. Zij dronken wijn en prezen hun goden van goud, zilver, koper, ijzer, hout en steen. Op hetzelfde ogenblik*

kwamen er vingers van een mensenhand tevoorschijn, die op het pleisterwerk van de wand van het koninklijk paleis schreven, tegenover de kandelaar, en de koning zag het gedeelte van de hand die schreef. Zelfs de moeder van koning Belsazar verschijnt op het toneel. Zij wist nog te vertellen dat een zekere Daniël – toen zijn vader Nebukadrezar nog leefde – vaak dromen en andere mysterieuze zaken met hulp van zijn God had opgelost. Daniël 5:10-12 Naar aanleiding van de woorden van de koning en zijn machthebbers trad de koningin het huis binnen waar de maaltijd plaatsvond. De koningin antwoordde en zei: O koning, leef in eeuwigheid. Laten uw gedachten u niet verschrikken en laat uw gelaatskleur niet veranderen. Er is een man in uw koninkrijk in wie de geest van de heilige goden is, want in de dagen van uw vader is bij hem licht, verstand en wijsheid gevonden, zoals de wijsheid van goden. Daarom stelde koning Nebukadnezar, uw vader, hem aan als hoofd van de magiërs, de bezweerders, de Chaldeeën en de toekomstvoorspellers – uw eigen vader, o koning! Want er werden een uitzonderlijke geest, kennis en verstand om dromen uit te leggen, onthulling van raadsels en ontwarring van knopen in hem gevonden, namelijk in Daniël, die de koning de naam Beltsazar had gegeven. Laat nu Daniël geroepen worden, zodat hij de uitleg ervan te kennen zal geven. Daniël komt met de uitleg van de woorden die de hand op de wand schreef: mene mene tekel ufarsin. Daniël 5:25-28 Dit is het schrift dat werd geschreven: MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN. Dit is de uitleg van deze woorden. MENE: God heeft de dagen van uw koningschap geteld en Hij heeft er een einde aan gemaakt. TEKEL: u bent gewogen in de weegschaal en u bent te licht bevonden. PERES: uw koninkrijk is verdeeld en het is aan de Meden en de Perzen gegeven. Diezelfde nacht vindt de machtsovername plaats. Op deze plaats is het nuttig en wellicht ook nodig om op te merken dat Daniël aan het hof van Babel fungeerde in de tijd toen Jeremia als profeet van de HEERE optrad in Jeruzalem. Het is juist aan de koning van Babel – Nebukadrezar – dat God Zich verschillende malen heeft bekend gemaakt via Daniël. Dat was het geval bij de droomuitleg in Daniël 2, maar ook de vurige oven waar Daniëls vrienden in geworpen werden (Daniël 4) en tenslotte de aangekondigde verwijdering uit de mensengemeenschap en het herstel van het koningschap van Nebukadrezar van Daniël 4. De koningen van Babel en later die van de Meden en Perzen – bij het verhaal van Daniël in de leeuwenkuil – waren geconfronteerd met de macht van de God van Israel en hadden die macht ook erkend. Daniël 2:46,47 Toen wierp koning Nebukadnezar zich met het gezicht ter aarde en hij aanbad Daniël. En hij beval dat men hem een offergave en aangenaam reukwerk zou brengen. De koning antwoordde Daniël en zei: Waarlijk, uw God is de God der goden en de Heere der koningen. Hij openbaart verborgenheden, zodat u deze verborgenheid kon openbaren.

Het schrift op de wand. (Rembrandt van Rijn)

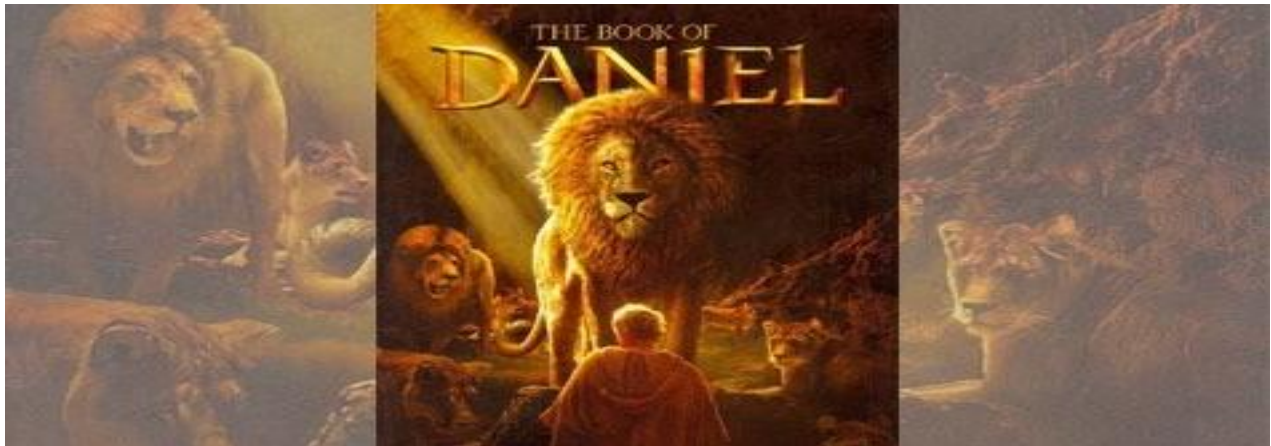

De macht van Babel is overgegaan op de Meden en de Perzen.

Belsazar heeft dit met de dood moeten bekopen. Daniël 5:30 *In diezelfde nacht werd Belsazar, de koning*

van de Chaldeeën, gedood. Het verhaal gaat dat Cyrus/Kores de legers van de Meden en Perzen aanvoerde. Het schijnt zo te zijn dat Babel redelijk beschermd lag in een buitengewoon waterrijk gebied. Een zogenaamde waterlinie beschermde de stad. Met allerlei grachten en kanalen werd een vijandelijke belegering buitengewoon moeilijk gemaakt. Door kanalen droog te leggen en grachten om te leiden kon de latere koning Cyrus de stad vrij gemakkelijk en snel innemen. De verwoesting van Babel moet later zijn beslag hebben gekregen. Feit is dat wie op dit moment de plaats passeert waar het grote Babel eens lag, een enorme puinvlakte ziet met een bordje ervoor: De heuvel Babil. Ieder die de wederwaardigheden van Daniël volgt zal er zich over verbazen dat hij feitelijk – misschien met een kleine rimpeling – overging van de bestuurslaag van Babel naar die van de Meden en de Perzen. Het ziet er zelfs naar uit dat de promotie die Belsazar hem gaf, doorgevoerd is door de eerste koning van de Meden en de Perzen, Darius. Daniël 6:1-3 *Darius, de Meder, ontving het koningschap toen hij ongeveer tweeënzestig jaar oud was. Het behaagde Darius over het koninkrijk honderdtwintig stadhouders aan te stellen, die over heel het koninkrijk verdeeld zouden zijn, en over hen drie rijksbestuurders, van wie Daniël er een was. Aan hen moesten die stadhouders verantwoording afleggen, opdat de koning niet benadeeld werd.* Wat wil het geval? De koningen van Babel hadden een bestuursstelsel ontwikkeld waarbij vooraanstaande leden van diverse volken belangrijke posities bekleedden. Het voordeel was dat hij op die manier de beste mensen uit alle volken kon inzetten, met de kennis van hun eigen cultuur en godsdienst. Het nadeel was echter dat deze mensen in leidinggevende posities ook alle ins en outs, de sterke en zwakke punten van het koninkrijk leerden kennen. Het ziet er naar uit dat bij de machtsovername van Babel door Medie/Perzië deze bestuurslaag in tact bleef. Daniël stapte ‘gewoon’ over van het ene naar het andere rijk.

Daniël

In 539 v Chr. kregen de Joden toestemming terug te keren naar hun land.

Deze keus – voor de invulling van de bestuurslaag o.a. met begaafde mensen uit overwonnen volken – kon zich ook tegen Babel keren en dat deed het in het geval van de Meden en de Perzen. We vermoeden dat God doelt op dit jaartal 539 v Chr. omdat niet alleen Babel in dat jaar verslagen werd, maar de Joden ook toestemming kregen terug te keren naar hun stad en land. Jeremia 50:3,4 *Want een volk ruikt ertegen op vanuit het noorden, en dat zal van zijn land een woestijn maken, zodat er geen inwoner in zal zijn. Van mens tot dier – zij zijn weggevlucht, weggegaan. In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen – al wenend zullen zij hun weg gaan – en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken.* Omdat de machtsovername bij wijze van spreken zonder bloedvergieten plaatsvond en de bestuurslaag in tact bleef (met enkele wijzigingen) kon Cyrus, de koning van

Medië/Perzië al vrij snel een beleidswijziging doorvoeren. De Joden kregen van de Perzische vorst de gelegenheid om terug te keren naar hun land en hun stad met als doel de tempel te herbouwen en de dienst aan de God van Israël te herstellen. Ezra 1:1-3 *In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – zijn God zij met hem – laat hij optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda ligt, en laat hij het huis van de HEERE, de God van Israël, bouwen; Hij is de God Die in Jeruzalem woont.* Het zou zomaar kunnen dat Daniël daar een positieve rol in gespeeld heeft. Hij heeft er in ieder geval om gebeden. Daniël 9:1-3 *In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros, uit het geslacht van de Meden, die koning gemaakt was over het koninkrijk van de Chaldeeën, in het eerste jaar van zijn regering, merkte ik, Daniël, in de boeken het aantal jaren op waarover het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia gekomen was: zeventig jaar zouden na de verwoesting van Jeruzalem voorbij moeten gaan. Ik richtte mijn gezicht tot de Heere God, om Hem te zoeken in gebed en met smeekbeden, met vasten, en in zak en as.* De 70 jaar zijn dan om. 539 v Chr. is het jaar waarin groepen Joden uit Assur – want dat behoorde tot de gebieden waar Babel over heerste – en Babel terugkeren naar Jeruzalem om de stad en de tempel te herbouwen.

In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, (..) en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken.

Het herstel van de eenheid van het volk van God met God en met elkaar.

De overwinning op Babel vormt het begin van het *recht op terugkeer van het Joodse volk*. Jeremia 50:4 *In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen – al wenend zullen zij hun weg gaan – en zij zullen de HEERE, hun God, zoeken.* Met grote pennenstreken wordt de nieuwe situatie getekend. Er wordt in vers 4 gesproken over het samengaan van het volk van Israël met het volk van Juda. Dit is een van de belangrijke elementen van de nieuwe situatie van *het Nieuwe Verbond*. Eeuwenlang waren deze twee volken – Israël en Juda – gescheiden opgetrokken. We spreken dan over de eeuwen die verstreken vanaf ongeveer 900 v Chr. In die tijd – na koning Salomo – scheurde het rijk in tweeën met Israël als het Noordrijk, met Samaria als hoofdstad en Juda als het

Zuidrijk, met Jeruzalem als hoofdstad. Het Noordrijk werd in ballingschap gevoerd door Assur in 720 v Chr. en het Zuidrijk in 586 v Chr. naar Babel. Door de nieuwe wetgeving van de Meden en de Perzen – die *het recht op terugkeer* schonken aan het Joodse volk – trokken Joden weer op uit Assur en Babel samen op weg naar Jeruzalem. Men vindt elkaar opnieuw in het ene geloof in de God van Israël. Net als Daniël worden veel Joden getekend door het verdriet over de zonden en de foute keuzes van het verleden die geleid hadden tot de vervreemding van de HEERE de God van Israël. Met alle gevolgen van dien. Niet alleen is er bij velen sprake van oprecht verdriet en berouw, maar er is ook de andere kant van de belofte van God van *een Nieuw Verbond*, een nieuwe tijd met nieuwe perspectieven voor heel het volk. Het boek Jeremia lijkt soms wel een aambeeld waar meedogenloos en zonder ophouden de hamer van het oordeel op neerkwam, maar iedere lezer weet dat de HEERE door alle vonnissen en oordelen heen ook sprak over de toekomst en het herstel en *de terugkeer en het Nieuwe Verbond*. Het had er soms veel van weg dat het volk doof was. Dat was het ook maar dat is nu verleden tijd. Nu blijkt dat ze alles wel gehoord hebben, zeker ook de hoopvolle passages uit de profetieën. Die is men niet vergeten. Jeremia 50:5 *Zij zullen vragen naar Sion, hun gezicht gericht op de weg daarheen. Zij zullen komen en bij de HEERE gevoegd worden met een eeuwig verbond, het zal niet vergeten worden.* In Jeremia 31 – waar de belofte van *het Nieuwe verbond* wordt uitgewerkt – zien we een begin van deze dingen: Herstel van de eenheid met God langs de weg van berouw en vergeving, maar ook herstel van de eenheid van Juda en Israël. Jeremia 31:31ev.

Zij zullen vragen naar Sion, hun gezicht gericht op de weg daarheen.

Afval van het geloof is oorzaak van veel ellende.

Als de HEERE terugkijkt houdt Hij vooral de leiders verantwoordelijk voor het afdwalen van Zijn volk; leiders die met een metafoor *herders* genoemd worden. Jeremia 50:6 *Mijn volk – het waren verloren schapen. Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid. Zij gingen van berg naar heuvel. Zij vergaten hun rustplaats.* Feitelijk wordt bedoeld op de koningen, de profeten en de priesters, de mensen die – politiek of moreel of in religieus opzicht – leiding gaven aan Israël en Juda. Dat was al veel langer de kritiek van de HEERE bij monde van Jeremia. Jeremia 2:8 *De priesters zeiden niet: Waar is de HEERE? en zij die de wet hanteerden, kenden Mij niet; de herders kwamen in opstand tegen Mij, en de profeten profeteerden namens de Baäl. Ze gingen achter dingen aan die niet van nut zijn.* De heuvels en de bergen zijn de favoriete plekken om een beeld van een afgod op te richten. Op de een of andere manier zoekt men blijkbaar naar raakpunten met de hemel. Ook hier in Jeremia 50 staan die *heuvels en bergen* voor afgodendienst waar de mensen van Israël toe verleid werden, NB door hun leiders. Jeremia 3:6 *In de dagen van koning Josia zei de HEERE tegen mij: Hebt u gezien wat het afvallige Israël gedaan heeft? Zij gingen elke hoge berg op en onder elke bladerrijke boom, en bedreef daar hoererij.* Afval van het geloof is de hoofdoorzaak van veel ellende. De mensen – lees de volken – die het volk van God aanvielen en wegvoerden, beriepen zich soms op de profetieën van iemand zoals Jeremia. Dat kwam hen natuurlijk

goed van pas. Maar ze hadden een punt. Je kon hen zien als de stok waarmee God Zijn volk een gevoelige les wilde leren. Jeremia 50:7 *Allen die hen vonden, verslonden hen, en hun tegenstanders zeiden: Wij laden geen schuld op ons, omdat zij gezondigd hebben tegen de HEERE, de woonplaats van de gerechtigheid, ja, de hoop van hun vaders, de HEERE.* Bekend zijn de woorden van Nebuzaradan, de commandant van de lijfwacht van Nebukadnezar die Jeruzalem innam en de tempel in de brand stak. 2 Koningen 25:8,9 Die Nebuzaradan bleek heel goed op de hoogte van de woorden van Jeremia. Hij gebruikte die om zijn eigen optreden te rechtvaardigen. Jeremia 40:2,3 *De bevelhebber van de lijfwacht liet Jeremia halen en zei tegen hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats uitgesproken, en de HEERE heeft het doen komen en gedaan zoals Hij gesproken had, want u hebt tegen de HEERE gezondigd en niet naar Zijn stem geluisterd. Daarom is dit woord aan u geschied.* Iemand vraagt zich wellicht af hoe deze mensen zo goed op de hoogte waren? Het antwoord is even eenvoudig als voor de hand liggend. Er waren de overlopers, de mensen die het advies van Jeremia hadden opgevolgd om zich over te geven aan de vijand. Het eerste wat de vijand doet is natuurlijk uitzoeken wat deze mensen beweegt. Die kwamen met de verhalen over Jeremia op de proppen. Maar iemand als Nebukadnezar zal niet afhankelijk willen zijn van wat dit soort mensen hem aan informatie verschaffen. In de oorlog is de propaganda een wapen. Men zoekt naar de plekken waarin de tegenstander zwak en kwetsbaar is. In het geval van Israël was dat zijn godsdienst. Het is al eerder gebleken toen bijvoorbeeld een volk als Assur – bij de belegering van Jeruzalem in 722 v Chr. – ook zeer goed geïnformeerd bleek te zijn over het geloof van Israël. Jesaja 36:14-18 Vooral de uitdrukking *zitten onder je eigen vijgenboom en wijnstok* – gebruikt door de woordvoerder van Assur – spreekt boekdelen. Goed dat behoort allemaal tot de verleden tijd. Op dit moment staat het vertrek uit Babel en Assur op de agenda. Er is berouw bij de Joden. Maar toch ontbreekt ook de aandrang niet. God geeft de Joden een duwtje in de rug. Kom, ga weg uit Babel en Assur. Keer terug! Het wordt er veel te gevaarlijk. Zorg dat je voor de strijd uit gaat en weg bent als de oorlog losbreekt. Jeremia 50:8-10 *Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeën. Ga weg, wees als bokken voor de kudde uit! Want zie, Ik doe opstaan en tegen Babel optrekken een menigte van grote volken uit het land in het noorden. Zij zullen zich ertegen gereedmaken. Vandaaruit zal het ingenomen worden. Hun pijlen zijn als van een bedreven held, zonder uitwerking keert er geen terug. Chaldea zal tot buit worden. Allen die het beroven, zullen verzadigd worden, spreekt de HEERE.* Er zijn gelovigen die gered worden omdat het inzicht doordringt tot hun ziel. Maar er zijn altijd andere gelovigen die een extra zetje nodig hebben om te delen in Gods toekomst.

Mijn volk – het waren verloren schapen. Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid. (..) Zij vergaten hun rustplaats.

Het kennen van de godsdienst is ook vandaag de dag belangrijk.

In de situatie van vandaag wordt overal naar gekeken – zoals de uitstoot van CO2 en de vluchtelingenproblematiek – maar waar men totaal niet op lijkt te letten is de vrij massale kerkverlating in het Westen. Toch zou het niet verbazen wanneer dit laatste meer en grotere gevolgen heeft dan het eerste. Godsdienst is uit. Men is daar zo rigouros in dat men er nauwelijks aandacht aan geeft. Het is opmerkelijk hoe weinig de gesecculariseerde maatschappij weet, bijvoorbeeld van de godsdienst van de Islam. Het is net alsof men zegt: ‘Wij geloven niet langer in het bestaan van een god dus houden we ook niet serieus rekening met het geloof van andere mensen in hun god.’ Toch zou dit wel eens een grote vergissing kunnen zijn. Iemand zal zeggen dat het totaal hypocriet klinkt als een christen – met enige kennis van de Islam – daar iets kwalijks over gaat zeggen. Het gaat bij de kanttekeningen bij de Islam en de Koran om zaken die volgens de eigen Koran moeten geschieden. Het kan zomaar dat een gelovig christen geneigd is de Islam meer serieus te nemen als godsdienst dan een gesecculariseerd mens die afscheid genomen heeft van het geloof. Ieder weldenkend mens kan toch weten of althans vermoeden dat men gevormd wordt door wat men gelooft. Een van de dingen die bekend kunnen zijn, is dat Moslims moeite hebben met de integratie in ons land. Het komt vermoedelijk omdat zij niet de scheiding kerk/staat kennen. De scheiding kerk/staat is iets wat het christelijk geloof wel kent. Wij zijn kerklid en burger. Wij horen bij de kerk en we zijn Nederlander. Voor hen valt de gemeenschap waarmee zij zich verbonden voelen samen met de geloofsgemeenschap: De moskee, de koran, de sharia en de familie. Onze overheid heeft het over de rechtsorde, maar voor de Islamiet is de sharia – de Islamitische wetgeving – de wet. Dat heeft hier en daar lastige bijwerkingen. De Moslim heeft een wij/zij gevoel. Wij van de Islam en de anderen. Daar komt bij dat de Koran oftewel de god Allah niet bepaald vriendelijk staat ten opzichte van niet-Islamieten. Zo zou er meer te noemen zijn. Het feit dat de media en de politici stelselmatig weigeren om de godsdienst van mensen serieus te nemen is storend en zo langzamerhand verwijtbaar. Men lijkt op de struisvogel die de kop in het zand steekt.

De gesecculariseerde mens lijkt op de struisvogel die de kop in het zand steekt.

Motieven voor de HEERE, de God van Israël om Zich te wreken op Babel.

We komen nu bij de motieven voor de HEERE de God van Israël om Zich te wreken op Babel. Jesaja 47:6 *Ik was zeer toornig op Mijn volk, Ik ontheiligde Mijn eigendom en Ik gaf hen over in uw hand, maar u bewees hun geen barmhartigheid, ja, zelfs voor de oude maakte u uw juk zeer zwaar.* Babel is zijn boekje te buiten gegaan bij de verwoesting van Juda en Jeruzalem. Ook Jeremia 50 getuigt hiervan. Ze voerden het vonnis wel erg energiek uit. Jeremia 50:11 *Omdat u zich verblijdt, omdat u opspringt van vreugde, plunders van Mijn eigendom, omdat u dartelt als een kalf in pas gemaaid gras, en u hinnikt als machtige paarden.* Ze waren wel heel enthousiast aan het plunderen. Ze maakten het lot van de Joden

buitengewoon zwaar. Het was een werkje wat ze met plezier uitvoerden. Ze vonden het niet erg om meer te doen dan er van hen werd verwacht. Juist het meedogenloze en nietsontziende in de houding van Babel tegenover Zijn volk heeft God geraakt. Ze zijn ver over de schreef gegaan. God neemt het hen kwalijk. Het blijft ook niet zonder gevolgen voor henzelf. Jeremia 50:12,13 *Staat uw moeder zeer beschaamd. Zij die u gebaard heeft, is rood van schaamte. Zie, Babel is de minste onder de heidenvolken: woestijn, dorheid en wildernis. Vanwege de grote toorn van de HEERE zal het niet bewoond worden, het zal geheel en al een woestij worden. Ieder die Babel voorbijtrekt, zal zich ontzetten en sissen van afschuw over al zijn.* Het is niet moeilijk – als de straf een grote vernedering inhoudt – om te weten wat de oorzaak is: hoogmoed. Zoals bij elke profetie over de volken worden ook nu de uitvoerders van het vonnis opgeroepen zich nauwgezet van hun werk te kwijten. De boogschutters en belegeraars van de stad. Niet alleen de stad, maar ook de voedselvoorziening van de mensen in Babel moet volgens de HEERE hard worden aangepakt. Jeremia 50:14-16 *Maak u gereed tegen Babel, rondom, allen die de boog spant. Beschiet het, spaar geen pijl, want het heeft tegen de HEERE gezondigd. Juich erover, rondom: het heeft zich overgegeven. Zijn torens zijn gevallen, zijn muren afgebroken, want het is de wraak van de HEERE. Wreek u erop, doe ermee zoals het zelf heeft gedaan. Roei de zaaiers uit van Babel en wie de sikkel hanteren in de oogsttijd. Voor het zwaard van de onderdrukker zullen zij omkeren, ieder naar zijn volk, en vluchten, ieder naar zijn land.* Het gevolg is dat de mensen – die uit allerlei volken naar Babel gevoerd werden – de tijd rijp achten om te vluchten. Het leven in de stad wordt gevaarlijk. Verder zal het toezicht op de allochtone bevolking sterk verwaarloosd zijn op het moment dat Babel zelf het toneel is van oorlogsgeweld. De mensen van Babel hebben er de handen vol aan om voor hun eigen levensonderhoud en veiligheid bezig te zijn, laat staan dat ze tijd hebben om er op toe te zien dat niemand er tussenuit knijpt. God wil niet alleen dat Zijn volk de kans krijgt naar het land van herkomst terug te keren. De HEERE wil ook Babel straffen vanwege zijn meedogenloze houding jegens Zijn volk. Jeremia 52:17 *Israël is een opgedreven schaap, leeuwen hebben het opgejaagd. Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld.*

Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld.

Veilig thuiskomen

Het vluchten uit de oorlogsgebieden geldt voor mensen van alle volken, maar in het bijzonder voor het Joodse volk. Jeremia 50:16 *Voor het zwaard van de onderdrukker zullen zij omkeren, ieder naar zijn volk, en vluchten, ieder naar zijn land.* Wat de mensen uit Israël en Juda is overkomen wordt uitgebeeld met een tafereel uit de natuur. Een leeuw grijpt een schaap en vreet het vlees op. Later komen de aaseters,

de gieren en de hyena's die de botten afkluiven. Zo worden de twee ballingschappen voorgesteld. Eerst die van Israël naar Assur en vervolgens – een goede honderd jaar later – die van Juda naar Babel. Jeremia 50:17 *Israël is een opgedreven schaap, leeuwen hebben het opgejaagd. Eerst heeft de koning van Assyrië het verslonden, en ten slotte heeft deze, Nebukadrezar, de koning van Babel, zijn beenderen verbrijzeld.* God zegt toe dat Hij beide koningen en volken hard zal aanpakken: Assur en Babel. Jeremia 50:18 *Daarom, zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Zie, Ik ga de koning van Babel en zijn land straffen, zoals ik de koning van Assyrië gestraft heb.* Nog steeds – in het beeld van Israël en Juda als schapen – werkt de HEERE de profetieën uit voor Zijn oude volk. Ze zullen terug in eigen land weide vinden op de beste weidegebieden die er maar zijn, namelijk op de Karmel en op de Basan, het bergland van Efraim en Gilead. Jeremia 50:19 *Ik zal Israël terugbrengen naar zijn woonplaats. Het zal de Karmel en de Basan afweiden en op het bergland van Efraïm en Gilead zal het verzadigd worden.* Feit is natuurlijk dat we in het Joodse volk niet met schapen, maar met mensen van doen hebben. Op het moment van terugkeer wordt ook gekeken naar de rekening die nog uitstaat bij de HEERE. Het is de vraag of ze mogelijk nog zwaar bij God in het krijt staan. Dat blijkt niet het geval. Niet alleen hebben ze als volk de straf ondergaan die stond op de overtreding – daarmee kan een streep door de rekening – maar ook is de HEERE zeer genadig voor hen en vol vergevingsgezindheid. Jeremia 50:20 *In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zal gezocht worden naar de ongerechtigheid van Israël, maar die zal er niet zijn, en naar de zonden van Juda, maar ze zullen niet gevonden worden, want Ik zal vergeving schenken aan wie Ik laat overblijven.* Het is een rest die ontkomt, maar die rest van het volk is dan ook meer dan welkom thuis. Ze hoeven niet bang te zijn dat er nog rekeningen open staan. Alles is betaald. Ze hebben zelf – door het vonnis te ondergaan – betaald voor hun schuld en Gods genade doet de rest. De Joden hoeven niet bang te zijn dat ze niet welkom zijn. Het is niet zo dat God nog een appeltje met hen te schillen heeft. 'Welkom thuis', zegt deze profetie.

Het zal de Karmel en de Basan afweiden en op het bergland van Efraïm en Gilead zal het verzadigd worden.

Hoogmoed komt voor de val

Merathaim en Pekod zijn twee steden die genoemd worden omdat ze volgens sommigen gelegen waren op de uiterste zuid- en oostgrens, waarmee aangegeven lijkt dat heel Babel – niet alleen de stad – er aan moest geloven. Maar er is nog een andere interpretatie van de namen van deze steden die interessant is. Merathaim zou zoveel betekenen als 'dubbel en dwars rebellie' en Pekod 'bezoeking', waardoor aan de hand van twee namen zowel de oorzaak, *de hoogmoed* als het gevolg, *het oordeel* wordt getekend. Jeremia 50:21,22 *Tegen het land Merathaim, ruk daartegen op. En tegen de inwoners van Pekod, verwoest en sla met de ban achter hen, spreekt de HEERE, en doe overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb. Er is oorlogsgeschreeuw in het land, een grote ramp.* Een van de oorzaak/gevolg profetieën is dat

Babel eenzelfde lot wacht als wat ze andere volken heeft aangedaan. Jeremia 50:23-27 *Hoe is de moker van heel de aarde afgehakt en stukgebroken! Hoe is Babel tot een verschrikking geworden onder de heidenvolken! Ik heb voor u een strik gezet en u werd ook gevangen, Babel, maar zelf wist u het niet. U bent betrapt en ook gegrepen, omdat u zich in de strijd tegen de HEERE hebt gemengd. De HEERE heeft Zijn schatkamer geopend en de instrumenten van Zijn gramschap naar buiten gebracht, want dit is een werk van de Heere, de HEERE van de legermachten, in het land van de Chaldeeën. Kom ertegen op van het einde van de aarde, open zijn graanschuren, stapel het op als korenhopen en sla het met de ban, laat het geen overblijfsel hebben. Breng al zijn jonge stieren om met het zwaard, voer ze af ter slachting. Wee hun, want hun dag is gekomen, de tijd van de vergelding aan hen. Ach, nu is de hamer die de hele aarde sloeg, gespleten en verbrijzeld.* De hoogmoed die de HEERE hen verwijt is – zoals gezegd – ook terug te vinden in de verwoesting van de tempel van de HEERE in Jeruzalem. In die zin is het meer dan goed te begrijpen dat de Joden die in Jeruzalem aankomen, melding maken van de wraak van de HEERE voor het schenden van Zijn tempel. Jeremia 50:28 *Hoor hen die gevluht zijn en die ontkomen zijn uit het land Babel, om in Sion te verkondigen de wraak van de HEERE, onze God, de wraak voor Zijn tempel.*

‘Hoogmoed komt voor de val’ zo luidt het spreekwoord. Hoogmoed was de oorzaak van de val van de eerste mens. Het tekent die mens als een persoon die niet onder God wil functioneren. Hij wil zelf als God zijn. Hij laat zich door niets en niemand de wet voorschrijven. Hij zelf schrijft de wet voor aan anderen. Wat bij de eerste mens funest blijkt, is het ook voor Babel. De hoogmoed wordt hen noodlottig. Jeremia 50:29-32 *Laat u horen tegen Babel, schutters, allen die de boog spannen. Beleger het aan alle kanten, laat niemand ervan ontkomen. Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft. Want het heeft overmoedig gehandeld tegen de HEERE, tegen de Heilige van Israël. Daarom zullen zijn jongemannen vallen op zijn pleinen en al zijn strijdbare mannen zullen op die dag verdelgd worden, spreekt de HEERE. Zie, Ik zal u, overmoedige! spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten. Want uw dag is gekomen, de tijd dat Ik u straffen zal. Dan zal de overmoedige struikelen en vallen, en er is niemand die hem opricht. Ja, Ik zal een vuur aansteken in zijn steden, dat alles om hem heen verteert.* Van Damascus herinneren we ons dat de soldaten stierven op de straten van de stad en dat de steden in de brand gestoken werden. Datzelfde lot valt nu Babel ten deel. Jeremia 50:26,27

Hoor hen die gevluht zijn en die ontkomen zijn uit het land Babel, om in Sion te verkondigen de wraak van de HEERE voor Zijn tempel.

Hoogmoed is – voor ieder mens maar zeker – voor een christen uit den boze.

In het christelijke geloof is een ding volstrekt ‘not done’ en dat is hoogmoed. We hebben totaal geen babbels meer, als het goed is. Let bijvoorbeeld op de Heere Jezus. Als 12jarige jongen blijft Hij achter in de tempel. Tegen zijn ouders die Hem zoeken, zegt Hij in Lucas 2:49 *En Hij zei tegen hen: Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?* De hemelse Vader is alles voor Jezus. Vaak zondert Hij Zich af om tot God te bidden. Marcus 1:35 De hemelse Vader toont overigens ook

een groot respect en liefde voor de Zoon. Bij de Doop in de Jordaan en de verschijning op de berg klinkt een stem vanuit de Hemel.

De hemelse Vader toont een groot respect en liefde voor de Zoon.

Marcus 1:11 En er kwam een stem uit de hemelen: U bent Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

Marcus 9:7 En er kwam een wolk, die hen overschaduwde, en uit de wolk kwam een stem, die zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, luister naar Hem!

De liefde en het respect van de Vader voor de Zoon zal niemand verbazen want Jezus is net als de Vader 'de enige God Die leeft en regeert tot in eeuwigheid'. Maar de afhankelijkheid van de Zoon van de Vader is buitengewoon groot. Johannes 8:27-29 *Zij begrepen niet dat Hij tegen hen over de Vader sprak. Jezus dan zei tegen hen: Wanneer u de Zoon des mensen verhoogd zult hebben, zult u inzien dat Ik het ben, en dat Ik vanuit Mijzelf niets doe, maar dat Ik die dingen spreek zoals Mijn Vader Mij heeft onderwezen. En Hij Die Mij gezonden heeft, is met Mij. De Vader heeft Mij niet alleen gelaten, omdat Ik altijd doe wat Hem welgevallig is.* Hier is elke vorm van hoogmoed afwezig. Zelfs de zelfstandigheid ontbreekt. De Heere Jezus kan Zichzelf niet zien zonder de Vader. Hij bestaat niet buiten de Vader. Wij ook niet trouwens, maar wij hadden ons door de zonde en de hoogmoed van God losgemaakt. Buiten God zijn we echter ten dode opgeschreven. Echt heel slecht en heel dom van ons. Niet alleen had God ons gewaarschuwd, maar we hadden dit bijna uit onszelf moeten of kunnen weten. Wat is het schepsel zonder de Schepper? En kijk eens naar de apostel Paulus. Ook iemand die zich helemaal niets verbeeldt. 2 Korintiërs 3:5 *Niet omdat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken, als was het uit onszelf, maar onze bekwaamheid is uit God.* Paulus is zelfbewust zeker, maar dat is hij niet ondanks het feit dat Hij in alle dingen van God afhankelijk is, maar juist omdat hij in alles van God afhankelijk is. De duivel heeft ons wijsgemaakt dat we iets zijn als we los zijn van God, maar dan blijft er juist helemaal niets van ons over. Paulus houdt niet zo van mensen die denken dat ze iets voorstellen en het niet zijn. Galaten 6:3 *Want als iemand denkt iets te zijn, terwijl hij niets is, bedriegt hij zichzelf.* De hoogmoed zit diep in ons, dat kunnen we opmaken uit 1 Korintiërs 1. Het waren maar heel gewone mensen die de Heere Jezus aannamen als hun Verlosser en Heere. Die mensen stelden toen nog niet veel voor. Dankzij het christelijk geloof is hun positie beter geworden en dan steekt de hoogmoed weer de kop op. Paulus moet ze weer met de beide benen op de grond zetten. 1 Korintiërs 1:26-29 *Let namelijk op uw roeping, broeders: er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken. Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen. En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen, opdat geen vlees voor Hem zou roemen.*

Als iemand dan toch ergens over op wil scheppen, laat hij dan opscheppen over de Heere Jezus, vindt Paulus. Aan Christus hebben we alle te danken. 1 Korintiërs 1:30,31 *Maar uit Hem bent u in Christus Jezus, Die voor ons is geworden wijsheid van God en gerechtigheid, heiliging en verlossing, opdat het zal zijn zoals geschreven staat: Wie roemt, laat hij roemen in de Heere.* In 1 Korintiërs 15 beschrijft Paulus hoe hij de 13de apostel is geworden. Hij kan zijn leven nergens anders uit herleiden dan uit Gods goedheid. En dat geeft hij dan ook ruitelijk toe. Hier zien we niet een opgewonden standje die het zo met zichzelf getroffen heeft. Paulus is zeer timide. God heeft hem gered. 1 Korintiërs 15:10 *Maar door de genade van God ben ik wat ik ben.* Om nog een voorbeeld te geven: de apostel Johannes. Hij noemt zijn eigen naam nooit in zijn Evangelie. Toch komt hij er wel in voor, want hij behoorde tot de twaalven. Hij beschrijft zichzelf met de woorden: 'de andere apostel' of 'de leerling die Jezus liefhad.' Johannes 21:7 *De discipel dan die Jezus liefhad, zei tegen Petrus: Het is de Heere!* Met deze bijzin bedoelt hij niet dat hij 'de lieveling van Jezus' was ofzo, maar dat het maar goed is dat de Heere zoveel van hem hield, anders was het niet goed gekomen met hem.

De discipel dan die Jezus liefhad, zei tegen Petrus: Het is de Heere!

Babel wilde de ballingen niet laten gaan.

Blijkbaar ging het niet goedschiks. Babel wilde in eerste instantie de ballingen niet laten gaan. Maar de God van Israël is niet van Zijn voornemen af te brengen om Zijn volk te redden en terug te brengen naar het land van de belofte. Jeremia 50:33,34 *Zo zegt de HEERE van de legermachten: De Israëlieten zijn onderdrukt geweest, tezamen met de Judeeërs. Allen die hen gevangen hadden, hebben hen vastgehouden, zij hebben geweigerd hen los te laten. Maar hun Verlosser is sterk, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.* Daar komt nog bij dat de HEERE voor eens en voor altijd wil afrekenen met Babel. Jeremia 50:34 *Hij zal hun rechtszaak zeker voeren, opdat Hij het land tot rust zal brengen, maar de inwoners van Babel doet Hij sidderen.* Dan volgt het profetische woord over het zwaard. Het is het zwaard dat de HEERE heeft opgeroepen over Babel. Jeremia 25:29 *Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde, spreekt de HEERE van de legermachten.* In ons hoofdstuk wordt op een rijtje gezet wie en wat allemaal door Gods zwaard getroffen wordt.

Jeremia 50:35-37 Ik roep het zwaard op tegen alle bewoners van de aarde.

Jeremia 50:35	Het zwaard over de Chaldeeën, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, over zijn vorsten en over zijn wijzen!
Jeremia 50:36	Het zwaard over die snoevers, zodat zij dwaas zullen handelen,
Jeremia 50:36	het zwaard over zijn helden, zodat zij ontstellen!
Jeremia 50:37	Het zwaard over zijn paarden en over zijn strijdwagens, over alle mensen van allerlei herkomst die in zijn midden zijn, zodat zij als vrouwen worden!
Jeremia 50:37	Het zwaard over zijn schatten, zodat zij geplunderd worden!

Alles waarin een land en een volk sterk zijn of lijken – de leiders, de wijzen, de orakelpriesters, de troepen, de paarden en de wagens en niet te vergeten de voorraadkamers, de rivieren en de goden worden allen door het zwaard van de HEERE onschadelijk gemaakt. Het vonnis over Babel is niet een gewone afstraffing, maar krijgt – net zoals het lot van de andere volken – de karaktertrek van het oordeel dat Sodom en Gomorra ten deel viel. Het betekent niets meer en niets minder dan het einde van het volksbestaan. Jeremia 50:39,40 *Daarom zullen er wilde woestindieren met hyena's wonen, struisvogels zullen er wonen. Er zal voor altijd niet meer in worden gewoond, van generatie op generatie zal het niet worden bewoond. Zoals God Sodom en Gomorra en de naburige plaatsen ervan ondersteboven heeft gekeerd, spreekt de HEERE, zo zal niemand daar wonen en geen mensenkind erin verblijven.* Hoewel het niet het laatste oordeel is, word je er wel bij bepaald.

De HEERE zal het Babel laten vergaan, zoals het zelf zijn tegenstanders behandeld heeft.

De oplettende lezer ontdekt een opmerkelijk gegeven in het laatste deel van Jeremia 50. Er is namelijk een letterlijk overeenkomst met profetieën elders in Jeremia. Wat wil dit zeggen? We zullen het zien. Het komt trouwens vaker voor in Jeremia dat we een stukje van een profetie ongeveer letterlijk op verschillende plaatsen tegen komen. Er is een opmerkelijke wijziging in de profetie in die zin dat een profetie die eerst over *Edom* werd gedaan, nu wordt toegepast op *Babel*. Wat toen – andere profetie – gold voor *de dochter van Sion*, wordt nu toegepast op *de dochter van Babel*. Men heeft – met andere woorden – *Edom* geschrapt en er *Babel* voor in de plaats gezet. Men heeft *dochter van Sion* er uitgehaald en het vervangen door *dochter van Babel*. Het effect is dat wat Babel Edom en Jeruzalem heeft aangedaan, nu als een boemerang op zijn eigen hoofd terugkeert. Het wordt hem aangedaan. Daarmee wordt de profetische voorzegging vervuld dat de HEERE het Babel zal laten vergaan zoals het zelf zijn tegenstanders behandeld heeft. Deze profetie komt letterlijk voorbij in Jeremia 50:29 *Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft.*

Jeremia 6:22-24

Zo zegt de HEERE:

22 Zie, een volk komt uit het land in het noorden, een grote natie zal opgewekt worden van de uithoeken van de aarde.

23 Boog en werpspies grijpen zij vast, meedogenloos is het, zij zullen geen medelijden hebben. Hun geluid bruist als de zee, en zij rijden op paarden, als mannen opgesteld voor de strijd tegen u, dochter van Sion.

24 Wij hebben het gerucht over hem gehoord, wij hebben de moed verloren, benauwdheid heeft ons aangegrepen, smart als van een barende vrouw.

Jeremia 50:41-43

41 Zie, er komt een volk uit het noorden, een grote natie, en talrijke koningen worden opgewekt van de uithoeken van de aarde.

42 Boog en werpspies hanteren zij, meedogenloos zijn zij, zij zullen geen medelijden hebben. Hun stem bruist als de zee, op paarden rijden zij, als mannen voor de strijd opgesteld, tegen u, dochter van Babel.

43 Toen de koning van Babel het bericht over hen hoorde, verloor hij de moed. Benauwdheid greep hem aan, smart als van een barende vrouw

Jeremia 49:19-21

19 Zie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de glorie van de Jordaan, tegen de sterke woonplaats; want in een ogenblik zal Ik hem eruit doen wegsnellen. En wie daarvoor uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen. Want wie is Mij gelijk en wie zou Mij dagvaarden? En wie is die herder dat hij voor Mijn aangezicht standhouden zou?

20 Daarom, hoor het raadsbesluit van de HEERE dat Hij over Edom genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen de inwoners van Teman: Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen! Voorwaar, men zal hun woonplaats boven hen verwoesten!

21 Van het geluid van hun val beeft de aarde, het geschreeuw – bij de Schelfzee wordt het geluid daarvan gehoord.

Jeremia 50:44-46

44 Zie, zoals een leeuw zal hij opkomen uit de glorie van de Jordaan tegen de sterke woonplaats, want in een ogenblik zal Ik hem eruit doen wegsnellen. En wie daarvoor uitgekozen is, zal Ik erover aanstellen. Want wie is Mij gelijk en wie zou Mij dagvaarden? En wie is die herder die voor Mijn aangezicht standhouden zou?

45 Daarom, hoor het raadsbesluit van de HEERE dat Hij over Babel genomen heeft, en Zijn plannen die Hij bedacht heeft tegen het land van de Chaldeeën: Voorwaar, de geringsten van de kudde zullen hen wegslepen! Voorwaar, men zal de woonplaats boven hen verwoesten!

46 Van het gerucht dat Babel ingenomen is, beeft de aarde en geschreeuw wordt gehoord onder de volken.

Door een kleine tekstwijziging wordt een ding heel duidelijk: Wat Babel andere volken aandeed – in dit geval Edom en Jeruzalem – keert terug op zijn eigen hoofd.

Van het gerucht dat Babel ingenomen is, beeft de aarde en geschreeuw wordt gehoord onder de volken.

